

Отчет за степента на изпълнение на утвърдените политики и програми на Центъра за развитие на човешките ресурси към 31.12.2012 г.

1. Преглед на настъпилите през отчетния период промени в организационната структура:

Не се наблюдават промени в организационната структура през разглеждания период.

2. Преглед на изпълнението на политика по образование и обучение:

а) Описание на степента на изпълнение на заложените стратегически и оперативни цели, допринасящи за нейното постигане:

ЦРЧР допринася за изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот (2008-2013) и осъществяване на нейната **стратегическа цел**, свързана със създаване на условия всеки гражданин в РБългария да развива личностните си и професионалните си знания, умения и способности за подобряване на собственото си благосъстояние и на конкурентоспособността на националната икономика чрез: - повишаване на адаптивността на всеки човек към икономическите и социални промени; - насърчаване на участието във всички форми на УЦЖ за професионално и личностно развитие.

В пълна степен ЦРЧР реализира следните **оперативни цели**:

1. Развитие на европейски партньорства като допълнителен инструмент за въвеждане на добри практики;
2. Обогатяване на интерактивните методи на обучение в образованието;
3. Осигуряване и поддържане на качествено обучение на академичния състав;
4. Усъвършенстване на учебните програми и методите на преподаване при обучението на възрастни;
5. Трансфер, популяризиране и прилагане на иновации за осигуряване на качество на образованието.

б) Описание на степента на достигане на очакваната полза/ефект за обществото от постигането на стратегическата цел за съответната област на политика:

- Чрез реализираните дейности се повишава степента на разбиране за ролята на образованието и обучението за социалното и икономическото развитие – голяма част от финансираните проекти имат за цел осъществяване на дейности за придобиване на знания и умения с цел по-успешна реализация на пазара на труда, както и за разработване и трансфериране на продукти; Особен акцент се поставя върху осъзнаването на необходимостта от учене през целия живот и създаване на подходящи условия за непрекъснато подобряване на знания, умения и компетенции.

- Висшите училища играят много важна роля в процеса на реализиране на целите на програмата. С финансовата подкрепа, отпусната от средствата на Общността, те реализират дейности за обучение и практика на студенти, обучение и преподавателска практика в чужбина на академичния и неакадемичен персонал, организират интензивни програми за български и чуждестранни студенти, участват в разработване и трансфер на иновации.

- Основен принос за подобряване на качеството и привлекателността на професионалното образование и обучение имат проектите, финансирани по секторна програма „Леонардо да Винчи” по трите децентрализирани дейности: Мобилност, Партньорства и проекти за Трансфер на иновации. Тези дейности допринасят за професионалното развитие на участниците в мобилност с цел обучение и практика, обмяна на опит между организациите, заети в сферата на професионалното образование и обучение, както и за трансфериране и прилагане на качествени продукти в образователната практика.

- Една от основните цели на програмата „Учене през целия живот” е повишаването на качеството на образователните услуги чрез трансфер и прилагане на нови идеи, опит, методи, образователни модели и продукти, разработени и използвани в страни партньори.

По този начин се постига по-голяма ефективност на образователните и обучителните системи, както и синхронизирането им с тези на другите страни членки на ЕС.

- Един от най-забележимите ефекти от отпусканото по програмата финансиране е подобряването на знанията и уменията на учителите и обучителите. Индивидуалните дейности за квалификация са реална възможност за образователните кадри за придобиване на нови знания и умения, запознаване с успешни практики в други страни, обмяна на идеи и прилагане на нови методи в практиката. Преподавателите, обучителите и инструкторите са основна целева група на програмата.

- Програмата „Учене през целия живот” е структурирана по начин, който има за цел осигуряване на приемственост между всички етапи на системите за образование и обучение през целия живот, като се започне от най-ранна възраст. В програмата участват институции и организации от всички сфери на образованието: от детските градини до организациите, предлагащи образование и обучение на възрастни.

- Основната програма, по която преимуществено работят много голяма част от българските училища и детски градини, е секторна програма „Коменски”. Проектите за Училищни партньорства, осъществявани по нея, имат чувствително и видимо въздействие – върху методиките на преподаване и на управление на училищата и детските градини, върху нивото на педагогическите методи и практики в образователните институции, върху мотивацията за работа както на педагогическия и непедagogическия, така и на ученическият състав на училищата, върху професионалната квалификация на преподавателите, върху персоналните чуждоезикови, социални, организационни и комуникационни умения, върху личностното израстване както на обучаваните, така и на техните преподаватели. В допълнение, програмата чрез една от своите дейности eTwinning допринася за постоянното участие на българските образователни институции в процеса на международен обмен на добри образователни практики.

- Основната програма, в която образователните институции за възрастни реализират дейности за подобряване на образованието за възрастни, създаване на по добри условия за трудовата заетост и адаптиране към бързо променящата се работна среда за хората извън сферата на формалното образование, е секторна програма „Грюндвиг”. Финансираните по секторната програма Партньорства и Индивидуална мобилност на заетите в сферата на образованието и обучението за възрастни кадри имат за цел да допринесат за развитието на тази сфера на образованието по посока на увеличаване на потенциала на участващите организации и повишаване на квалификацията на обучителите.

- Една от значимите посоки на информационната политика на Центъра за развитие на човешките ресурси е повишаване на информираността и убедеността на обществото по отношение на потенциалните възможности, заложен в европейската инициатива Europass. Като система за представяне на уменията и компетентностите, подробно описваща индивидуалните способности на личността, както и начините, по които те са придобивани и развивани, документите Europass подпомагат възможностите за по-добра социална реализация и пригодност за заетост.

- Мобилността играе изключително важна роля и в бъдеще ще продължи да се увеличава значимостта на тази роля в процеса на развитие и синхронизиране на образователните и обучителните системи в Европа. Това, което се цели, е повишаване на качеството на мобилност чрез увеличаване на реалната полза от финансираните дейности за мобилност и мултиплицирането на ефекта сред възможно най-широк кръг от заинтересовани лица. Извършените дейности за постигане на тази цел са качествен подбор на предложения, мониторинг на изпълнението и контрол върху финансираните дейности.

- В допълнение, Центъра за развитие на човешките ресурси развива активна дейност по популяризиране на мобилността сред младите хора и представяне на образователните възможности в рамките на ЕС чрез информационната мрежа "Еврогайдънс".

- Чрез информационната си политика Центърът за развитие на човешките ресурси се стреми към привличане за участие в дейностите по Програмата „Учене през целия живот” на институции, организации и кадри от всички сектори на образованието и обучението. Чрез организираните дейности за валоризация и разпространение на резултати от успешни

проекти се работи по посока постигане на по-висока устойчивост на дейностите.

□ **Кратко описание на показателите за полза/ефект:**

- Реализирани дейности за информиране на целевите групи;
- Реализирани дейности за разпространение на резултати от проекти;
- Администриране на проектния цикъл (брой постъпили и финансирани предложения);
- Осъществен мониторинг на проекти по секторните програми;
- Осъществен контрол върху дейността на бенефициентите.

□ **Други институции, допринесли за постигането на ползата/ефекта по отношение на показателите:**

- Министерство на образованието, младежта и науката;
- Министерство на финансите;
- Министерство на труда и социалната политика;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Национални агенции и институти, работещи в сферата на образованието;
- Областни и общински администрации;
- Сдружения на общините;
- Студентски центрове за кариерно развитие;
- Учителски, родителски и ученически организации;
- Студентски организации;
- Юридически лица с нестопанска цел;
- Организации на работодателите;
- Социални партньори;
- Европейски институции;
- Различни професионални и институционални обединения в сферата на образованието;
- Други организации и институции, активно работещи в сферата на образованието и пазара на труда.

□ **Източници на информацията за данните по показателите за полза/ефект:**

- Работна програма на Националната агенция за 2012г.
- Подадени предложения по секторни програми в рамките на Програма „Учене през целия живот“;
- Сключени договори с бенефициентите по секторни програми и извършени плащания по тях;
- Отчети на бенефициентите по секторни програми.

в) Отговорност за изпълнение на целите в съответната област на политика:

- Център за развитие на човешките ресурси – Национална агенция по програма „Учене през целия живот“;
- Министерство на образованието, младежта и науката – Национален орган по програмата.

г) Преглед на настъпили промени на нормативната уредба през отчетния период:

Не се наблюдават настъпили промени.

3. Преглед на изпълнението на програма „Учене през целия живот“

а) Описание на степента на изпълнение на заложените в програмата цели

ЦРЧР отговаря за изпълнението на Програмата "Учене през целия живот в Р България като следва следните **стратегически цели** на програмата:

1. Популяризиране на ученето през целия живот чрез европейски образователни програми и проекти и обмен на добри практики;
2. Информирание на българската общественост за възможностите, които Програма „Учене през целия живот“ предоставя;
3. Управление и координация на европейската Програма „Учене през целия живот“;
4. Гарантиране на правомерното, законосъобразно и целесъобразно разходване на отпуснатите средства;

В пълна степен ЦРЧР реализира следните **оперативни цели**:

1. Информационно осигуряване по Програма „Учене през целия живот“;
2. Договориране на средствата по Програма „Учене през целия живот“;

3. Текуща проверка на изпълнението на проекти по Програма „Учене през целия живот“;
4. Тематичен мониторинг на проекти по Програма „Учене през целия живот“;
5. Отчитане на финансираните проекти;
6. Контрол на проекти на бенефициенти по Програма „Учене праз целия живот“;

За постигане на стратегическите и оперативните цели за периода са извършени следните информационни дейности:

Информационна дейност, организирана през 2012 година от ЦРЧР

Февруари

Национална среща по секторна програма "Еразъм" (Тематичен мониторинг по интензивни програми), гр. Стара Загора, 02-03 февруари 2012г. Теми: Обучение за изготвяне на междинни отчети за академичната 2011-2012 година – Работа по групи; Интензивните програми в Европа – основни тенденции в развитието им; Измерване на въздействието на Интензивните програми за модернизирани висшето образование в България и разпространение и използване на резултатите; Подготовка и координиране като условие за успешно реализиране на Интензивна програма; Осигуряване на качество на Интензивните програми – иновативност, устойчивост и измеримост на резултатите. 62 участници.

Март

Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” - 13.03.2012г., гр. Пловдив - Теми: секторни програми "Леонардо да Винчи" и "Грюндвиг", документите Европас, дейност eTwinning. 61 участници.

Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” – 20.03.2012г., гр. Добрич – Теми: секторни програми "Коменски", "Леонардо да Винчи" и "Грюндвиг", програма "Учебни визити". 115 участници.

Май

Еразъм обмен на таланти (Erasmus exchange talent) – 11.05.2012г., гр. София - Тема: социално - културно събитие по случай 25г. от стартирането на програма "Еразъм". 150 участници.

Еко лагер „Поколенията – ръка за ръка” – 05.05-07.05.2012г., гр. Копривщица – Теми: Послания на "Европейска година 2012"; Програма „Учене през целия живот” в България – възможности за училищата и за учениците; Дейност "eTwinning" – модерното училищно партньорство. 53 участници.

Национална конференция по секторна програма "Еразъм" – 30.05.2012г., гр. София – Тема: „25 години Еразъм в Европа, 15 години Еразъм в България”. 162 участници.

Юни

Информационно турне в Северна България (Враца, Ловеч, Велико Търново, Разград, Шумен) – 11.06-15.06.2012г. Теми: Програма "Учене през целия живот" и съпътстващи дейности като Европас, Еврогайдънс, eTwinning. 426 участници.

Информационно турне в Южна България (Благоевград, Сандански, Разлог, Стара Загора, Бургас) – 25.06 – 29.06.2012г. Теми: Програма "Учене през целия живот" и съпътстващи дейности като Европас, Еврогайдънс, eTwinning. 397 участници.

Еко лагер „Поколенията – ръка за ръка” - 05 - 07.06.2012, гр. Копривщица. Теми:

Послания Европейска година 2012; Програма „Учене през целия живот” в България – възможности за училищата и за учениците; Дейност eTwinning – модерното училищно партньорство; Представяне на Европа Директно; 2012 – Европейска година за активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията; “Открий какво умееш” – обучителните програми в АЕК “Етър”; Представяне на дейностите на наградените училища; Участници: 53

Юли

„Насърчаване на четенето” - 10-13 юли 2012г., гр. Балчик. Теми: Насърчаване на четенето – европейска политика 2020 в контекста на инициативата "Грамотност за четене"; Предизвикателствата пред книгата и четенето през второто десетилетие на 21. век; Проекти eTwinning, насочени към Насърчаване на четенето; Представяне на успешни европейски проекти, насочени към Насърчаване на четенето; Поощряване на четенето в многоезична среда; Дискусия – Библиотеките и читалищата – хранилища на грамотността и четенето; Четенето и развитието на лингвистичните компетенции; Национални проекти Голямото четене; представяне на Програма Учене през целия живот - акцент върху програма Коменски и дейност eTwinning. Участници: 70

„Създаване на условия за повишаване квалификацията и кариерно развитие на учителите” - 11.7.2012, гр. Казанлък, по покана на КТ "Подкрепа". Теми: Европейски образователни програми; Участие на ЦРЧР: Представяне на Програма „Учене през целия живот” и съпътстващи дейности - Европас, Еврогайдънс, Евридика, eTwinning. Основен фокус върху квалификацията на учителите и възможности за участие в индивидуални и групови квалификационни дейност и мобилност. Участници 40

Август

Участие в изложение "Младешта в движение" организирано от Представителството на ЕК в България - 02-05 август 2012г., гр.Бургас. Тема: Запознаване на гражданите с различни програми и инициативи на ЕС, предоставящи възможност за мобилност на младите хора. Участие на ЦРЧР: Представяне на Програма „Учене през целия живот” и съпътстващи дейности: Европас, Еврогайдънс, Евридика, eTwinning; Участници: Отворени врати: 1500

Септември

Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” - 05.9.2012, гр. София – Тема: Обучение по секторна програма "Коменски", дейност "Индивидуална ученическа мобилност". Участници: 18

Дни на секторна програма Коменски - 19-21.09.2012, Казанлък; Тема: Програма „Коменски” 2007 – 2012 – въздействие и резултати; Отделни работни групи с дискусии по следните теми:1.Въздействие на проектите „Коменски” и eTwinning върху интеркултурните и лингвистичните компетенции на децата; 2. Социалните измерения на мобилността и на работата по проекти; 3. Проектната работа и въздействието върху родителите – актуалност и възможности; Представяне на стратегия Европа 2020; Награждаване със знак за качество на най-добри проекти; Представяне на дейност eTwinning; Участници: 135

Октомври

Обучение на РИО на МОМН по Програма "Учене през целия живот", 03-05.09 2012г., с.Момчиловци; Тема: Представяне на възможностите, предоставени от секторни програми "Грюндвиг" и "Коменски"; Представяне на съпътстващи дейности Европас и eTwinning; Стратегия Европа 2020; дискусия на тема РИО и работата по европейски

проекти; Участници: 42

Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” - 18-19.10.2012г., гр. Ямбол. Теми: секторни програми Коменски, Леонардо да Винчи и Грюндвиг, документите Европас, дейност eTwinning. Участници: 54

eTwinning и Коменски – добро сътрудничество, 25.10.2012г., гр. Русе. Теми: Възможностите, които предоставя секторна програма Коменски; Повишаване на квалификацията на ръководните кадри в образователната система – дейност „Учебни визити”; дейност eTwinning; Участници: 53

eTwinning и Коменски – добро сътрудничество, 27.10.2012г., гр. Кубрат; Теми: Възможностите, които предоставя секторна програма "Коменски"; Повишаване на квалификацията на ръководните кадри в образователната система – дейност „Учебни визити”; дейност eTwinning. Участници: 25

Информационен ден на Програма „Учене през целия живот” - 29.10.2012г., гр. Благоевград; Теми: секторна програма Еразъм и възможностите пред българските студенти; представяне на портфолио от документи Европас. Участници: 26

Създаване на условия за повишаване квалификацията и кариерно развитие на учителите - 23.10.2012, гр. Кърджали, по покана на КТ "Подкрепа" - Тема: Европейски образователни програми; Участие на ЦРЧР: Представяне на Програма „Учене през целия живот” и съпътстващи дейности - Европас, Еврогайдънс, Евридика, eTwinning. Основен фокус върху квалификацията на учителите и възможности за участие в индивидуални и групови квалификационни дейност и мобилност. Участници 35

Създаване на условия за повишаване квалификацията и кариерно развитие на учителите – 31.10.2012, гр. Кюстендил, по покана на КТ "Подкрепа" - Тема: Европейски образователни програми; Участие на ЦРЧР: Представяне на Програма „Учене през целия живот” и съпътстващи дейности - Европас, Еврогайдънс, Евридика, eTwinning. Основен фокус върху квалификацията на учителите и възможности за участие в индивидуални и групови квалификационни дейност и мобилност. Участници 30

Ноември

"Час за Европа" - Участие в обучение на български учители по европейска тематика, по покана на Европейски институт,, 13 – 14 – 16 .11.2012, Велико Търново, Варна Бургас - по покана на Европейски институт, София. Тема: Европейски образователни програми; Участие на ЦРЧР: Представяне на Програма Учене през целия живот и съпътстващи дейности Европас, Еврогайдънс и eTwinning; Участници: 220

Създаване на условия за повишаване квалификацията и кариерно развитие на учителите” – 27.11.2012, гр.Ловеч, по покана на КТ "Подкрепа" - Тема: Европейски образователни програми; Участие на ЦРЧР: Представяне на Програма „Учене през целия живот” и съпътстващи дейности - Европас, Еврогайдънс, Евридика, eTwinning. Основен фокус върху квалификацията на учителите и възможности за участие в индивидуални и групови квалификационни дейност и мобилност; Участници 45

Декември

Световно кафене на тема "Мобилност на младите хора в ЕС - 03.12.2012, София – дискусия организирана от Европа Директно София; Тема: "Мобилност на младите хора в ЕС"; положителни и отрицателните страни на мобилността с цел обучение, практика и работа в други страни членки на европейския съюз. Участници: 30

Валоризационна конференция Програма Учене през целия живот - 12.12.2012, гр. София; Тема: Обобщения на постигнати резултати през 2012г. – брой финансирани

проекти по отделните секторни проекти, организирани международни събития и др. Награждаване на най-добрите проекти бяха със Сертификати за качество; Представяне на всички съпътстващи дейности на Програмата "Учене през целия живот" – Europass, eTwinning, Euroguidance, Eurydice, ECVET, Болонски процес – с отделни щандове в изложбената част на конференция; Участници: 145

б) Продукти/услуги, предоставяни по Програмата – описание на постигнатите резултати и изпълнените дейности за тяхното предоставяне

До края на месец декември 2012 година по Програмата „Учене през целия живот” е осъществена информационна кампания, проведени са разяснителни дейности и дейности, подпомагащи подготовката на документи за кандидатстване, проведен е процесът на установяване на легитимност и на оценка на кандидатурите за предоставяне на финансиране на организации/институции и лица, заети в сферата на образованието и обучението, за извършване на следните дейности за европейско сътрудничество и мобилност:

1. Партньорства (Многостранни и Двустранни) между училищни институции - секторна програма „Коменски”;
2. Регионални партньорства в сферата на образователната политика;
3. Участие в квалификационни курсове и други дейности за повишаване на квалификацията за кадри, заети в сферата на училищното образование;
4. Асистентски стаж за бъдещи учители;
5. Прием на асистенти в български училища;
6. Подготвителни визити за училищни институции, които желаят да участват в бъдещи Училищни партньорства;
7. Мобилност на студенти с цел обучение;
8. Мобилност на студенти с цел практика;
9. Мобилност на университетски преподаватели с цел преподаване;
10. Мобилност на академични и неакадемични кадри с цел обучение;
11. Организиране на интензивни програми за студенти;
12. Организиране на интензивни езикови курсове за входящи *Еразъм* студенти;
13. Участие на български *Еразъм* студенти в интензивни езикови курсове;
14. Партньорства между организации и институции, заети в сферата на професионалното образование и обучение;
15. Практика на лица в процес на първоначално професионално образование;
16. Практика на лица на пазара на труда;
17. Мобилност с цел обмяна на опит на специалисти в сферата на професионалното образование и обучение;
18. Проекти за трансфер на иновации в областта на професионалното образование и обучение;
19. Партньорства между организации и институции, заети в сферата на образованието и обучението за възрастни;
20. Проекти за възрастни доброволци;
21. Работни ателиета за възрастни обучаеми;
22. Участие в квалификационни курсове и други дейности за повишаване на квалификацията за кадри, заети в сферата на образованието и обучението за възрастни;
23. Асистентски стаж за преподаватели на възрастни;
24. Визити и обмен на кадри в сферата на образованието на възрастни
25. Учебни визити за образователни специалисти.

Финансирането на тези дейности ще доведе до осъществяване на Партньорства и обмяна на опит между образователните институции, въвеждане на нови образователни методи и практики, разработване на продукти, които да бъдат приложени в образователната практика, адаптиране на вече реализирани образователни продукти с цел използването им в други сектори и от други целеви групи, повишаване на квалификацията на заетите във всички сфери на образованието кадри, мобилност в рамките на Европа.

Планираните мерки по изпълнение на дейностите за предоставяне на услугите са изпълнени. Благодарение на информационната политика на ЦРЧР и популярността на програмата „Учене през целия живот” и през 2012г. се запази тенденцията за устойчиво повишаване на броя на кандидатите.

в) Отчет за изпълнението на проектите по програмата, включително и за Националните програми за развитие на средното образование

Проектите по програмата се отчитат съобразно спазване на регламентите на:

- Ръководството за Националните агенции, администриращи програма „Учене през целия живот” 2012;
- Финансовите регулации на ЕК;
- Изискванията на българското законодателство в съответната област.

□ Кратко описание на показателите за изпълнение:

- Брой организирани от ЦРЧР мероприятия;
- Брой участници в срещи и събития;
- Брой уникални посещения на Интернет страницата;
- Брой публикувани издания;
- Брой постъпили предложения през селекционна година 2009;
- Брой финансирани предложения;
- Мониторинг на проекти по секторните програми;
- Тематичен мониторинг на проекти по Програма „Учене през целия живот”;
- Брой успешно приключили проекти;
- Контрол върху дейността на бенефициентите;
- Брой регистрирани български учители и директори в системата на eTwinning;
- Брой регистрирани български проекти в платформата на eTwinning;
- Брой издадени документи Eurorass мобилност, CV и Езиков паспорт;
- Брой издадени документи Eurorass приложение към сертификат;
- Брой издадени документи Eurorass приложение към диплома;
- Брой уникални посещения в портала PLOTEUS;
- Брой посещения в страницата в директория добри практики;
- Брой разпространени публикации.

□ Източници на информацията за данните по показателите за изпълнение:

- Работна програма на Националната агенция за периода 2012г.;
- Подадени предложения от бенефициентите по секторни програми;
- Сключени договори с бенефициентите по секторни програми и извършени плащания по тях;
- Отчети на бенефициентите по Програма „Учене през целия живот”.

д) Описание на факторите и причините, оказали въздействие върху непостигането на планираните/заявените целеви стойности:

За периода планираните цели и дейности, изразени в стойностни показатели, са изпълнени съобразно правилата и сроковете на ЕК и националното законодателство.

е) Отговорност за изпълнението на програмата:

Център за развитие на човешките ресурси – Национална агенция по Програма „Учене през целия живот”;

Министерство на образованието, младежта и науката – Национален орган по програмата.